

B é t s.

Ö Felsége a' Tsálfzárné, *Ferentz F. H.* Feleségétől, *Christina F. H.* Assz. Férjével *Albert H.* gel együtt, a' ki már régtől fogva erőtelenkedett; és *József F. H.* mindnyájan jelen voltak, a' múlt Pén-
teken az udv. Teátrumban; holott *L' Ape Musicale* (musikai méh) nevezetű Darabot jádzottak az *Olasz* Operisták magok hasznokra: melly Darab, a' leg
szébb Operákból ki-válogatott énekekből vagyon
összve szerkeztetve. Az első és második fel-vonás
között, ama' ritka tehetségű 20 eszt. vak Ifjú *Dalon*
fűtt egy kontzertet a' flautáján. A' Tsálfzárné, 20;
Ferentz F. H. pedig 12 Suverendort ajándékoztak
nékie. Más nap, ismét az említett Darabot jád-
zották, mellyben *Ferrarese* hies éneklő Leány,
utóillyára éneklott ez úttal *Bétsben*; de ugyan tsak
ki is tett magáért. Az 1. és 2-dik fel-vonás után, 2
új jelentő-tánczokat (Ballét) jártak *Morelli* neve-
zetű Ballétmester, és egy tánczoló Asszony.

A' múlt Tsötörtökön érkezett ide, egy Kuritja
az *Erdélyi Ország-Gyűlésének*, Ifjabb Gr. *Gyulay*
Sámuel Ur; ki is 4 Leveleket hozott magával;
mellyek közzül az első: Ö Ts. 's Kir. Felségének;
a' második *Ferentz Főhertzegnek*; a' harmadik,
és negyedik pedig Kantzellárius Gróf *Pálffy*, és
Gróf *Teleky* Sámuel ö Kegyelmeffégeknak ízöllott.
— Ezen említett mind 4 rendbéli Írások, tár-
gyazzák az *Erdélyi Kantzelláriának*, a' *Magyar*-
tól külön lett választatását.

Amaz esmeretes nagy nevű, széles tudomá-
nyú, és a' *Magyar* Litteraturához kiváltképpen-
való buzgósággal *) viseltető Báró idősbb *Ráday*
Rá-

*) Szólló tanúi ennek; a' többek között azon
betses Írásai is a' fenn nevezett Méltóságnak,
mellyeket a' *Magyar Museumban* gyönyör-
ködve és haszonnal lehet olvasni; bizony-

Ráday Gedeon Urat, 's vele ugyan azon nevet viselő Fiát, úgymint Ts. 's Kir. Udv. Tanácsos, és a' Septemvir. Tábla' egyik érdemes Birája B. iffjabb *Rádai Ráday* Gedeon Úr ő Nagyságokat, mind emlékezetes Eleiknek, mind pedig tulajdon magoknak is személyyes érdemeikre nézve, minden maradékaikkal együtt *Gróf* rangra méltóztatott Ő Felsége emelni.

A' múlt Éfztendő' Szeptemberének 3-dikától fogva, e' folyó Éfztendő' Mártziusának 18-dikáig 37 rendbéli vadászatai voltak a' *Nápolyi* Felségnek, a' Ts. 's Kir. Státusokban: melly vadászataiban 3 medvét, 820 vad-disznót, 968 szarvast, 3 farkast, 134 rókát, 7 borzot, 5230 fátzánt, 111 tengeri-nyúlat, 3354 nyúlat, 125 vad-ketskét, 145 dán-vadat, 2315 foglyot, 's 550 más külömbkülömbféle vadakat, mind öfzve 13765 darabot végzett ki, Fő Vadászmesterével Marki *Tanucci*-val, 's több más Vadász-kísérőivel együtt a' világból. Maga az említett Felség, 4110-et fosztott meg azok közzül életektől.

Magyar Ország.

Hazaifüi buzgóságának meg bizonyítására, következő Verseit küldötte hozzánk közlés végett, egy jól gondolkodó Tisztelendő Plebá-nus Úr:

A' Magyar Nyelvre, úgymint Nemzetünk' fő Tulajdonára nézve, különös jelességű három Hazafi Iróinknak ditső emlékezete:

Gáti,

sági, a' mi hozzánk nehány izben útasítani méltóztatott kegyes Levelei is; és közelébb egy igen ritka régi munkának, velünk nagy kézséggel lett közlése, a' melly munkát, nem sokára tsinos köntösben fog a' Haza ízelelni.

*Gáti, Vedres, 's Nyelvünk' védelmező István *)*,
Mi tzimerez *Magyart*, vátig meg mutatván,
Mit télsz, deák szóban bizván, Földi *Tzézár*?

Ally bár dandáriddal, mint kapun a' vas-zár.
Majd el-törsz, 's nád gyanánt szelek között
lebegsz,

Füstbe mégy, enyészél; ha *Magyarra* her-
regsz:

Kinek Fő Valóság, mint kezét a' kardra;

Ugy intézte Nyelvét győző 's ékes szókra.

Adj kezet előbb hát e' három *Istvánnak*,

Mint magad' ki tennéd szélvész hullamjának.

Ki lehetsz Hazádnak győzetlen Bajnoka,

Ne légy Tündér Ország' zsinár Pártfogója.

Nossza dalra *Musale!* meg szünt a' háboru,

Tzinege' szóllásán nem énekel Daru.

Szép Nyelvünkkel a' szív (melly leg főbb Szö-
vettség)

Eggyez Nemzetünkben; fénylik a' ditsőffég.

Erdély Ország.

Hufzonkettődik Ülés, Böjt-elő Havának 22-dik
napján.

Elsőben. Minthogy *Biharvármegyének* némelly
helységei, magokat, a' Ts Rendeknek közbenjá-
rása által, ősi hajdúi szabadságokba, mellytől az
időnek viszontagsága által 's törvenytelenül is
meg fosztattak, vissza helyheztetni esedeznek, 's
ezek között *Szalonta* is, mellyhez, és hozzája
tartozandó Jölszágokhoz örökös jussa van Gróf
Töldi Zsigmond Úrnak; erre való nézve *Szalon-
tának* kérése ellen, a' most meg nevezett Gróf

F f 2

tör-

*) Ezen névvel jeleskedik ama' fényes magyar-
ságú Bárótzty Úr, a' Deák-Magyar ellen írtt
gyönyörű munkájában.

törvényessen ellent mondván, ezen ellen-mondását a' T. Rendeknek jegyző Könyvébe bé is iktatni alázatosan kéri — melly a' T. Rendeknek egyet-értésével 's helyben-hagyásával meg is lett. 2.) A' *Bethleni* Gróf *Bethlen* Familia, a' mellyre, magtalanúl meg halván *II. Apafi* Fejedelem, az *Ebesfalvi* Urodalom mint ös-olštályok szerént aztat illető — vissza tért, de annakutánna a' Kir. Felségnek tettése szerént, Ns *Szolnokvármegyében* lévő *Rettegi* Urodalommal, és *Dobokavármegyében* helyheztesített más egész 3 Falukkal fel tseréltetett, olly kötés alatt, hogy mivel ezen Jólázok — *Pure Fiskális Jólázok* — Ő Felsége, a' közelébb tartandó Ország Gyűlésén azokat a' Fiskális Jólázoknak *Laistromából* *articulárter* ki vétetni fogja. Ezen ígélet, sőt a' Fejedelem' részéről hiteles le-kötelezés mind eddig a' nem tartatott Ország Gyűlése miatt bé sem tellyesíttethetvén, alázatosan esedezik a' könyörgő Familia a' T. Rendeknek, hogy a' meg esett tserének ereje szerént, 's annak következésében a' *Rettegi* Urodalmat, hozzá tartozandó helységekkel együtt, és *Arokkalyái*, *Kentelki*, és *Kerlesi* egész Falukat is a' *pura Fiskalitdsok* számából *articulárter* ki töröltetni, 's ezek helyébe az *Ebesfalvi* Urodalmat *articulárter* állítani, és ezen tselekedetét az uralkodó Fejedelemmel meg erősíttetni méltóztassék. A' most meg nevezett Familia' könyörgő Leveléhez egy éppen hasonlót nyújtott bé a' T. Rendekhez, az idősebb Gróf *Bethlen* Pálnak Hitvese született Grófné *Tölöky* Sára, a' ki is *Zsina* nevezetű havasi Jólágáért 's ahhoz tartozandó havasokért, tserében a' Ns *Kolosvármegyében* a' *Szamos-Újvári* Fiskális Urodalomhoz tartozott *Mező-Szilvás* nevezetű egész Falut nyerte vala. Ezen most említett két könyörgő Leveliket közöltetés végett által adták a' T. Rendek a' Fiskális Direktör *Gál* József Urnak, ez eránt töle atyafiságossan meg lévén kérértve. 3.) Azon munká-

kának fel-olvasása következtén, melyet a' *Magyar Országgal* lejendő szorosabb egyesülésre különösen ki rendeltetett Kom. misszió dolgozott vala, minthogy ezen lépésekben a' T. Rendek magoknak és a' leg később Maradékoknak boldogságát, vagy szerentsétlenségét fenn forogni szemlélték, meg állítattott, hogy az el készült munka diktaturára adassék, és így, az elegendő meg fontolására, 's a' dolognak méltóságához képest mély elmélkedésére kinek kinek a' közelébbi ülésig idő hagyassék.

Hufzonharmadik Ülés, Böjt - elő Havának 25-dik napján.

Elsőben. Sala Mihálynak, a' H. *Eszterházy* Familiának, *Erdélyre* nézve törvényes Szólfzóllójának könyörgő Levele fel olvastatik, mellyben is *Biharvármégye'* némelly helységeinek az eránt tett kérése ellen, hogy hajdani szabadságokba vissza tételének, törvényessen ellent mond, 's ezen ellen - mondását mind az Ország-Gyűlése' jegyző Könyvébe bé iktatni, mind pediglen a' felől magának hiteles Bizonyság-Levelet ki adatni alázatosan esedezik, kérése meg halgattatott, 's bé is tellyesített. 2.) Minekutánna a' T. Rendeknek azon alázatos Repræsentátziója fel olvastatott volna, mellynél fogva a' Fő Igazg. Tanátsnak *Kolozvárt* ezutánni Lakhelyéül meg hagyni esedeznek. Ennek mennél hamarábbi fel küldése meg határozatott. 3.) A' T. Rendeknek Elölülője jelentvén, hogy a' közelébbi végezéshez képest, a' *Magyar Országgal* való egyesülés eránt költ munka a' Diktaturán le irattatván, 's ez eránt kinek kinek is a' mélyebb meg fontolásra idő engedtetvén, hogy ezen fel-tételek eránt a' Fő Ig. Tanáttsal együtt ülve tanáttkozzanak a' T. Rendeknek javasollya — ezt pediglen annyival is inkább, hogy ez által, a' munkának szaporábban lett meg-róstálása, 's hányása vetése után, azt még

még a' T. Magyar Országi Rendeknek, minekelőtte ezek el őfzlanának, eleibe terjeszthetnék. Ezt, a' T. Rendek is szükségesnek lenni meg esmervén, a' vett végezés Követség által közöltetett a' Fő Igazg. Tanáttsal is. 4.) Fel olvasatván Magyar-Zsákodi Horváth Antal Ur' Hitvesének; született Gr. Ferrati Erzsébethnek könyörgő Levele, melly által esedezik, hogy a' Békelesszerződésre, Erdély' részéről fel adandó pontomokban róla is legyen említés, úgy mint a' kinek Nagy-Attya, és édes Attya is, Móldvában Putna vidékében helyhez tetett Katzafenes nevezetű Falut egész 1767-dikig békelességesen, 's a' Divántól, és ottani Móldvai Fejedelemtől nyertt adomány Levelének ereje mellett törvényessen birta, 's attól azon meg nevezett esztendőben, mivel szakadatlanul ott nem lakhatott, erőszakosan meg fosztatott. Erre a' T. Rendek, mint igazságos kérésre, örömmel léptek. 5.) A' Fő Igazg. Tanáts, a' vissza érkezett Követek által atyafiságossan kéri a' T. Rendeket, hogy a' Magyar Országgal lejendő eggyesülés eránt ki dolgozott fel-tételeket közöltetés végett fel küldje, hogy így magok között előre elmélkedvén, le jöttökkor a' dologhoz fogamatossabban szólhassanak — a' ki nyilatkoztatott kívánsághoz képest a' fel-tételek fel küldettek, 's ezzel egyetemben a' Fő Igazg. Tanátsnak Kolosvárt meg hagyatása erántt el készültt munka is közöltetett. 6.) Minthogy a' Fő Igazg. Tanáts, az eránt való kétszégeskedését ki nyilatkoztatta, ha vallyon vagyone' a' T. Rendek' azon kívánságának törvényes ereje, mellynél fogva kívánják, hogy a' kötendő Békelességre, Erdély' részéről is Követ küldessék — a' T. Rendek vissza izenték, hogy mivel a' Haza' Törvénynei arra nyilvánosságossan ujjat mutatnak, hogy a' T. Rendeknek a' Hadindításhoz, úgy a' Békelességkötéshez is mindenkor szabad szavok vólt: ennek pedig csak egyenesen folyamattya a' Követeknek kül.

küldése is, erre való nézve atyafiságo gonai tel-
a' Fő Igazg. Tanátsot, hogy ezen dolo 1. Ren-
tezendő alázatos Repræsentáziójokban a'
deknek ezen újjolag is egygy értelemmel meg állítta-
tott végezéséhez alkalmaztassák magokat; melly
e' szerént meg is lett.

Folytatása következik.

Ausirai Belgyiom.

A' Klastromjokat vissza kívántt Minoritáknak,
következendő foglalatú választ adott *Bender*
Fővezér:

„Tisztelendő Atyák! Tsudálkozásra méltó
dolog, hogy Atyaságtok, olly bírtokhoz való
jussokat felzegetik, mellyhez törvénytelenül, és
a' leg vétkesebb pártütésnek óltalma alatt jutot-
tának. Köz hasznú végre vólt az Atyaságtok'
Klastroma, még a' pártütés előtt rendelve; most
pedig, el múlhatatlanul úgy hozván a' dolog ma-
gával, a' szegény Betegek' számára fordítottatott.
Már ez, tsupán magában is elégséges indító okúl
szolgálhatna egy olly Vallás' Papjainak, melly
a' leg tisztább ember-szeretetet parantsollya, 's
reá bírhatná őket arra, hogy örömmel elközöl-
lyenek olly szándékot, melly az Idvezítőnek tu-
dománnyával kiváltképpenvaló módon meg egy-
gyez. Fontollyák meg Atyaságtok azon követ-
kezéseket, mellyek, az Evangyéliommal egészen
ellenkező magok viselésekből származhatnak;
vegyék gondolóra, hogy a' már egy időtől fogva
mutatott magok 's több Szerzetes Társaik' vise-
letekkel, az egész Keresztény *Europának* figyel-
metességét magokra vonták; ne felejtsek el végre,
hogy nagyon meg botránkozott annak hallására
minden igaz Keresztény, hogy egy olly szelid
Vallásnak Papjai a' leg szerentséltenebb pártütést
prédikállották, az Atyafiakat magok Attyokfiai
ellen fel-fegyverkeztették, 's még magán a' szent-
séges Valláson is gyalázatot tettek, azt vévén
elő

elő elközül, a' leg utálatosabb pártütésnek támasztására, és sok ezereknek meg ölettetésekre. — Hozzám küldött Jelentésekben, sok tzikkelyeit bordják fel Atyaságtok a' Tartomány' polgári alkotványának; 's azonban nem gondolják meg, hogy én, temérdek helyeket hozhatnék elő a' Sz. Írásból, az Evangyéliomból, és a' Sz. Atyákból, mellyek nyilván kárhoztatják az efféle magok-viseleteket Atyaságtoknak. Ezt, köteles vagyok mint Keresztény, és mint Felebarát, eleikbe terjesztetni Atyaságtoknak; annyival inkább, hogy e' folyó Században, mellyben úgy el hatalmazott a' vallásbéli lágy melegség, és a' vallással való nem gondolás; a' Papoknak, 's az Anyaszentegyház' Elöljáróinak botránkoztató, és e' Kereszténységgel ellenkező magok viselete, igen fogná nevélni az ő eráuttok való bizodalmatlanságot, melly különben is nagy mértékben mutogatja már magát, és ennél fogva a' vallásnélkülvalóságot is elközleni."

A' *Belgyiomi* pártütés' Fejei, *Vandernoot* és *Vaneupen*, *Bergopzomba* (*Bergopzom*, vagy *Bergen op Zoom*, *Brabantziának* abban a' részében esik, melly a' *Hollandusok*' bírtokában vagyon) érkeztek Mártz. 26-dikán *Bredából*, 's 3 hónapra béreltek ott házat, a' leg-félrebb eső úttzában. Némellyek azt mondják, hogy semmi reménysége nem volna többé *Vandernoot*nak azon Hatalmaságokhoz, kikhez vólt ekkoráig a' bizodalma: tehát már most a' *Frantzia* Nemzet Gyűlésénél akarna kereskedni. Mások ismét olly értelemben vagynak, hogy annak ki-tapogatása volna, némelly *Udvaroktók* *Vandernootra* bízva, mi formán gondolkozzon *Frantzia* Ország, *Brabantziára* nézve. — 35 millió *Brabantziai* forintba ízámlálják, a' *Vandernoot* által okozott költségeiket a' *Belgáknak*.

Olafz

Olasz Ország.

A' *Frantzia* Király' Nénnyei, Mártz. 13-dikán érkeztek *Turinba*, holott nagy indulattal fogadtattak a' Királytól, és a' Királynétól. Onnan való el-indulások, Mártz. 21-dikére vólt meghatározva, 's úgy irták *Turinból*, hogy az *Artesiai* Gróf is készült, őket *Romdba* el-kísérni.

Ő Szentsége a' Pápa, újra 18 Kardinálisokat választott ki a' végre, hogy velek, a' *Frantzia Országi* dolgokról tanátskozzon: hanem, a' múlt Mártz. 25-dikén költ *Római* Levelek szerént, még semmit sem végezett vólt akkor ez a' Gyűlés. — Mártz. 24-dikén, öszve gyűltek a' Nyomozó-Szék' Kardinálisai, 's végső szententziát akartak hozni a' *Cagliostro'* ügyében; de minthogy semmiképpen meg nem egyezhettek magok között: azt végezték, hogy az egész dolgot, Pápa Ő Szentsége' megítélésére bízzák.

Frantzia Ország.

Ő Szentsége a' Pápa, egy Brévét botsátott a' múlt Febr. 17-dikén Kardinális *Lomeniehez*, *Sens* Ersekhez, mellyből következő tördelékeket kívántunk közleni:

„Soha nem ejthettél volna nagyobb szeplőt Kardinálsi Tifztségeden, mint az által, hogy le tetted a' Nemzet Gyűlése által kívánt hiter, 's tellyesítetted is már rész szerént az által, hogy a' Te Ekklesiádnak régi, 's tífzteletre méltó Káptalanját el töröltted; rész szerént hogy más Megyéknék bizonyos részeiket magadnak el tulajdonítottad, mellyeknek birtokába törvénytelenül iktattattál, a' világi Hatalom által. Az efféle tselekedetet, a' leg nagyobb véték gyanánt lehet tartani. — Szemtelenül, és vétkeffen mented a' magad hibáját, midön azt mondod, hogy Te csak külsőképpen esküdtél meg; de belső gondolatid nem egyeztek szavaiddal, egy bizonyos Filozofusnak példája szerént, a' ki ezt a' bolond fenn-

fenn-tartást (*restrictio*) költötte, és a' melly soha meg nem érdemli, hogy gyakoroltassék, mivel hogy az esküvésnek szentségével meg nem állhat, és magával a' természeti egyenességgel is ellenkezik; a' minthogy mindenkori kárhoztatta azt az Ekklésia. Kérünk az Isten' neviben, hogy akárminémű kéntelenségnek színe alatt is arra ne vedemedj, hogy új Püspököket szentelly fel, 's az által az Ekklésia ellen patvarkodóknak számát szaporítsad. Mert egygy olyan Jus forog itt fenn, melly a' *Tridentumi* Gyűlésnek Végzései szerént, egyes egyedül az Apostoli Széket illeti, és a' mellyet semmi Püspök, vagy Érsek nem tulajdoníthat magának. — Reménylyük, hogy Te azt az engedelmefféget fogod most meg mutatni, mellyel köteleztetel a' Mi Intéscink eránt, és magadat ezentúl nem csak minden Ujjítások' nemeitől meg őrized; hanem köteleffégednek tökéletesen is eleget tefzel, mellyet eddig még nem tselekedtél. Reménylyük továbbá, hogy egyesítvén magadat a' több Püspökökkel, kik tsupán egygy és ugyan azon gondolkozás módjával bírnak, ezen Apostoli Szék után fogsz halgatni, úgy mint a' melly a' Böltseffégnek Széke, és az Egyességnak középontja. Ekképpen, el lehet kerülni 's hárítani, az Ekklésiától való el-szakadásra vezethető, 's tévelygésbe ejthető minden alkalmatosságot. — Hidd el, hogy ha az Isten-felő Király, a' Plebánusok, 's az egész Nagyságos Nemzet az Igazságnak szavára ügyelmeznek, mellyet Mi, úgy mint a' Híveknek közönséges Attyok, hirdtünk nékiek, és a' mellynek óltalmazását magokra veszik az egyesültt, 's a' magok Fejekhez ragaszkodó Püspökök: bizvást reménylhetjük ezen esetre, hogy Isten' segedelme által, mellyet Mi szüntelenül kérünk könyörgésünkben, azok is meg esmérík 's jobbítják hibáikat, a' kik tudatlanságból, 's az eleikbe vetett töröknél fogva estek azokba. Napfényre jönnek az Ekklésia' Ellenségeinek minden titkos fortélyaik, 's haszontá-

554

lanokká lesznek minden mesterkedéseik. Mert a' Valláson való jobbítás-tételnek színe alatt, a' nélkül minden igyekezetek, hogy fundamentomostól fel forgassák a' Katholika Vallást, melly tiszteletben volt a' Ti Atyátoknál; és a' Királynak hatalmát semmivé tegyék " 's a' t.

N é m e t B i r o d a l o m.

A' *Spirai* Megyéből, 52 *Frantzia* Papok adták bé, a' *Birodalom'* Kantzelláriájára Jelentéseket, mellyben köz akarattal ki-kelenek a' polgári esküvés ellen.

A' *Lüttichi* H. Püspök, hivogató Irást bocsátott Mártz. 15-dikén, Tartományának mind a' három Rendjeihez, mellyben, Mártz. 3-dikára hívja azokat öszve. — Négy Nemesek vagynak az említett hivogató Irásban meg nevezve, kik a' Tartomány' Gyűlésében való meg-jelenéstől még előre el tiltatnak: minthogy ők voltak az előbbeni zenebonáknak fő eszközei. — Míg a' Tartomány-Gyűlésének vége nem lesz, nem fogják oda hagyni *Lüttichet*, a' végre-hajtó Seregek.

A' Neuvidi Újságból.

Egy *Anglus* Fő, következőképpen gondolta ki, az *Oroszok* ellen újjolag teendő *Török* hadi próbáknak sorját: „A' szárazon 200,000-re kell ki tsinálni, a' táborba szállható *Török* Sereg' számát. Ennek egyik felét, *Új-Kilia'* tájára kell küldeni; a' másikat pedig, a' *Haemus* vagy *Balkán* hegye' szoros menetelei előtt kell meg állítani. — A' hajós Sereg, mellynek kormányozását *Anglus* tengeri Tisztekre lesz jó bízni, *Varánátl* gyűlekezzen öszve; ez, néhány hajói által, szemmel tartassa a' *Duna'* torkolatjait; és annakutánna egyenest indúllyon *Krim* felé — mind az *Új-Kilia'* táján telepedett, mind pedig a' hajós Sereg támadja meg az *Oroszokat*. — Ha ezek' részéről találna is lenni a' győzelem: az a' hasznok még is lesz a' *Törököknek*, hogy erőtelenedvén az

Orosz

Orosz erő a' szárazon, soha sem állhatna ellent a' *Prusszusoknak*, 's az *Orosz* hajós Sereg nem üthetne *Varnára*. "

Ezen képzelődésre, következő jegyzéseket tett egy más Fő, melly előtt nagyon esmeretesek mind az *Oroszoknak*, mind a' *Törököknek* környül-állásaik: „Mindeneknek előtté, úgymond, a' szárazon 's vizen való *Orosz* erőnek ki rendeltt helyeit kell el számlálnom. Az elől említett erő száll a' *Duna* torkolatjai mellyékére, 's annak bal part-jaira egész *Gáldtzig* el nyúlva, *Szeretnél*, a' fő Sereg fog állani, *Suvarov*' kormányozása alatt — az utóbbi tudósítások szerént, több *Oroszság* van még most is 150 ezerig valónál készen, a' *Törökök* ellen, a' midőn a' *Prusszusok* 's *Lengyelek* ellen ki állított Sereghez is küldettek által már néhány ezere-n, a' *Törökök* ellen ekkoráig hartzolt Seregtől. De minek, ennyi Nép az *Oroszoknak*? — Én, leg-fellyebb is teszem tsak 20000-re, a' *Varak*' őrizetein kívül, Gen. *Suvarov* Seregét. — A' kis hajós Seregnek nagyobb része, melly többől áll 100 hajóknál, fekszik a' *Dunán*; más része *Akiermán* előtt. A' nagy hajós Sereg pedig a' *Sebastopolis* ki-kötő helyben. A' *Kubáni* Seregről halgatom, minthogy az *Anglus* Úr sem említette, hogy az ellen szándékozna valamelly rész-*Törökség* indulni. Én kételkedek benne, hogy az ellene állhataatlan *Orosz* hajós Seregek egész *Junius*ig fognának vá-rasozni, a' *Konstantinápoly* felé való indulással, a' mikorra vagy on t. i. határozva, a' *Török* Se-regeknek helybe-verekedések; inkább olly hiede-lemben vagyok, hogy mindjárt meg fognak azok tavaszi éj - 's nap-egyenlőség (*aequinoctium*) után indulni; mivel úgy is, az említett idő tájban, tsendes szokott lenni a' tenger. — Kételkedek benne, hogy a' *Törökök* idejében ki állhatnának most a' tsata' helyére, mint a' fellyebb való esz-rendökben; mert ha akkor is olly későre marad-tak, a' midőn pedig még bőviben voltak minden-nek:

nek: el nem gondolhatom, hogy most, a' midőn mindennek szükiben vagynak, hamaráb elkészülhetnének. — Kételkedek végre benne, hogy ők száz ezer embert telepíthetnének *Új-Kilia'* tájára, mert tudni való, hogy az *Oroszok* mindent el pusztítottak, *Isatsi's Tultsa* körül egész 6 mértföldnyire a' *Duna'* bal partján: mind eleségbéli, mind más hadi készületeket tehát lovon kellene annak a' száz ezer embernek által-szállítani a' *Haemus* hegyén, úgy mint a' mellyen egy szekér út sem szolgál által; minthogy magából *Bulgariából* bajossan lehet annyit is öszve szerezni, a' mennyi elégedendő legyen, a' *Dunamellyéki Várak'* szükségére — ágyúkat is magával kellene vinni az említett Seregnek, mert *Ismailban* és *Ismail* körül többet el vesztett a' *Porta* 700 darab ágyúknál; a' *Dunamellyéki* kis Erősségek pedig, kevésfel szolgálhatnak. De ha mind ezek lehetségesek volnának is? hogy' meg az a' 100,000 emberből álló Sereg *Új-Kiliához*? — kétség kívül által kell néki e' végett menni a' *Dunán*. De hol vesz hajót, az által menetelre? holott *Galátnál*, és a' *Duna'* torkolatjainál el van zárva az útjok a' *Török* hajóknak. — Ha tehát ezen 100 ezer ember által akar szállani a' *Dunán*: azt az utat kell néki venni, mellyet vett vőlt, a' mostani előtt valót meg előzőtt Nagyvezér; t. i. *Maxin* felé, 's ottan *Brajla'* őltalma alatt által rándulni a' *Dunán*, mert *Siliftriánál* meg nem engedi *Austria* az által menetelt mind addig, míg tart a' fegyver-nyugvás; a' pedig bizonyosan fog tartani mind akkoraig, míg a' *Törökök* Békelességet nem kötnek az *Oroszokkal* is. Az *Oláh Országba* által takaródott *Törökök* öszve fognának ott találkozni, a' *Szereth* vizének innentső vagy túlsó részén Gen. *Suvarovval*, ki is okvetetlen úgy fogadja majd őket, mint fogadta vőlt *Martinesfjenél* — meg veri, és a' *Szereth* vizének szorítja. Tsak az arra való vissza emlékezés is, hogy ezen a' tájjon vertek meg,

20000 *Oroszok* 's *Austriaiak* 100000 *Törököt* nem régiben, nagy mértékben fogná azt mind két résziről elfközleni: 's ezzel vége lenne ismét, a' *Törökök*' résziről szokás szerént az ezen elftendő-béli hadi próbák' tételének. — Az *Oroszok* meg szállanak *Brajlát*, 's meg vennék, mint már szokások, erő hatalommal; hanemha oda hagyná az őrizetje, mint tselekedett vólt a' fellyebb való háborúban, 's úgy tartom, hogy Békellég lenne: mert kétséges vagyok ám én abban, ha vallyon a' *Haemus* hegyének szoros menetelei előtt álló száz ezer ember, előbb fogna e' mozdulni; inkább hiszem, hogy a' vertt had' szaladó tagjaihoz kaptsolván magát, lódúlna haza felé, valamint csak töle ki telhetnék. — Még abban is kétséges vagyok én, hogy az a' 100,000 ember, a' *Haemus* szoros menetelei elibe telepedne; inkább hiszem, hogy *Romeliában* maradna, a' szoros meneteknek, 's magának *Konstantinápoly* Városának is akarminémű esetben való őltalmára; mert ha *Várna*, *Orosz* kézre találna kerülni — melly múlhatatlan következése fogna lenni a' *Török* hajós Sereg' meg-verettetésének: a' szerént nem csak a' *Bulgariában* lévő *Törökök* szorittatnának külön; hanem *Konstantinápoly*nak is meg lenne vetve az ijjedtje.

A' *Török* hajós Sereg felől való gondolkodásira az okoskodó *Anglus* Úrnak, csak azt mondom én, hogy *Várnának* nints olly kikötő helye, melly egy hajós Seregnek bátorságos szállásr adhatna. Továbbá, minthogy a' *Duna*' torkolatjai mellyéke jól meg van erősítve batteriákkal; magán pedig a' *Dunán* alkalmas hajós Sereg fekszik: ebből világos, hogy a' vizsgálódás végett oda küldendő *Török* hajók nem igen soká vizsgálódhatnának, következésképpen tzellyokat el nem érhetnék, melly a' vólna, hogy az *Orosz* hajós Seregnek akadályúl lennének, ne hogy az, hátúlról kerülhesen, a' *Krim* felé nyomuló *Török* ha-

hajós Seregnek. De azt se hitethetem el magammal, hogy a' *Sebastopoli* ki-kötő helyben feküvő *Orosz* hajós Sereg, helyébe várná a' *Törököket*; inkább hiszem, hogy igyekezne azokat minden módon meg előzni; *Várnándl* állitokban meglepni, 's meg verni — melly éppen semmi tsuda se lenne, minthogy bizonyos az, hogy mostanában fellyül mülja az *Oroszok*' tengeri ereje, a' *Törökökért*. Ez a' történet, ismét békelességet elközlene: mert annyira tsak nem hagyják menni a' *Törökök* is kétség kívül a' dolgot, hogy maga *Konstantzinpoly* velzedelemben forogjon: valamint azt se tehetem fel, hogy a' *Prusszusok*, és *Lengyelek* meg fognák támadni az *Oroszok*at, a' *Törökökért*. Bezzeg akkor vissza adhatná *Auszria* a' költsönt, 's *Reichenbachi* hangon beszéllhetne a' Békelességekötésről — mert ha az erdőben esik a' kiáltás, vissza szokta azt az *Ekho* hangoztatni!

Mirabó, egy Püspökkel ebédelt vólt nem régiben. A' Püspök, erőssen állította, hogy egy Pap se tehetné le, jó lelki esmérettel a' polgári hitet; úgymint a' mellynél fogva vége a' papi uralkodásnak, melly nem erről a' világról való. Végre még nagyon is ki kelt a' Püspök, *Mirabó* ellen, 's kemény szemre-hányásokat tett neki. „Az Urak, úgymond, el végezték, hogy minden élheffen az emberi jusokkal, és hogy az egész Világ szabad legyen: mi módon van tehát, hogy még is a' Papok nem élhetnek a' magok szabadságokkal, 's gondolkozások' módjával.“ „Igaz a', felele *Mirabó*, hogy az egész Világot szabadnak ítélte a' Nemzet Gyűlése; de a' Papoknak nintsen Országok ezen a' Világon: azért is semmi igazságtalanság nem történik, midőn el vétetik tőlök eddig való szabadságok.“

Tudományi Dolgok.

Ki kerültek már, a' könyvnyomtató prés alól:
A' *Magyar Mineralogia*, avagy az *Asványok*ról

466
480
590.

ról való Tudomány, melly a' Természet' első Világának, eddig esmeretes mindenféle szüleményeit Magyar Nyelven terjeszti előnkbe. — Szeress, de hasznos! — Az Iró' költségével. Komáromban Weber betűvel 1791. 8-ad rétbén. 389 óldal. Az ár 51 kr.

Az Ó Testamentomi Ekklesiának Historiája; a' Szent Írás szerént, az első Embertől fogva, a' Babilóniai fogságból léit vissza-térésig. Irattatott a' Delfti Ekklesiának Prédikátora Majzonnet Lajos által, fordíttatott Pétzeli József Rév - Komáromi Prédikátor által. Első kötet. Komáromban Véber betűvel 1791. 8. rét. 582 óld.

A' másik Kötet is minden órán ki lessz nyomtatva, mint ez, a' T. Fordító Úrnak hozzánk küldött következendő tudósításából meg tettzik:

Az Ó Testamentomi Ekklesia' Historiájának 2-dik Kötetje, a' jövő Médárdusi Pelti vásárra le fog küldettetni, hogy a' magokat előre jelentett érdemes Hazafiak kezeikhez vehessék. Az ár 1 en-
nét is egy R. forint. — A' kik az el múlt vásárkor az első Kötetet, hihető az alkalmatosságnak nem léte miatt el nem vitették, azt a' második Kötettel, Véber Úr' szokott szállásán Pellen a' jövő vásárkor meg találhatják. — A' melly érdemes Hazafiak, Debretzen tájján 's Erdélyben irattatták fel e' munkára érdemes neveiket, azok a' Debretzeni Kollégyiomban lakó Kún Pál nevezetű betsületes Deák Ifjúhoz igazíttatnak, a' hol a' nyomtatványokat kézhez vehetik; tsak hogy a' le-vitelért kiadott képtelen költségnek néminémüképpen lehető ki-pótolására, 3 krajtzárral egy egy nyomtatványtól többet fizetni méltóztassanak.

A' múlt Postán meg küldöttük Munkánk' 3-dik Szakaszának Mutató Tábláját, mellyet Tisz Fejér György Úr készített. Most küldjük, az említett 3-dik Szakaszhoz tartozó Hibák' Fel-Jegyzését, 's a' Könyvkötőhöz való Intést, az Ország-Gyűlése' Historiájának R r árkusával egygyütt.

Költ Bétsben, April. 12-dik napján 1791.